

KERKENBELEIDSPAN

Brasschaat

2025



INHOUDSTAFEL

| | |
|------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------|
| INHOUDSTAFEL..... | 2 |
| INLEIDING | 4 |
| 1. SITUERING KERKGEBOUWEN | 6 |
| 2. FICHE PER KERKGEBOUW | 7 |
| 2.1. Sint-Antonius Abt (Centrum)..... | 7 |
| 2.1.1. Identificatie..... | 7 |
| 2.1.2. Beschrijving..... | 8 |
| 2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving | 10 |
| 2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie..... | 11 |
| 2.2. H.Hart Donk Brasschaat..... | 12 |
| 2.2.1. Identificatie..... | 12 |
| 2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving | 15 |
| 2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie..... | 15 |
| 2.3.1. Identificatie..... | Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd. |
| 2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving . | Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd. |
| 2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie..... | Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd. |
| 2.4. Heilige Familie in wijk Kaart-Rustoord | 22 |
| 2.4.1. Identificatie..... | 22 |
| 2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving | 25 |
| 2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie..... | 26 |
| 2.5. Sint-Jozef (Driehoek) | 27 |
| 2.5.2. Beschrijving..... | 28 |
| 2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving | 29 |
| 2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie..... | 29 |
| 2.6. Goddelijk Kind Jezus in Brasschaat Bethanie | 30 |

| | |
|------------------------------------------------------------------------------------|-----------|
| 2.6.2. Beschrijving..... | 31 |
| 2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving | 32 |
| 2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie..... | 33 |
| 3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie..... | 36 |
| 3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht..... | 38 |
| BESLUIT..... | 38 |

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente Brasschaat:

- Sint-Antonius Abt, Bredabaan 381, 2930 Brasschaat, gelegen in de wijk Centrum
- Heilig Hart, Sint Huibrechtlei 5, 2930 Brasschaat, gelegen in de wijk Vriesdonk
- Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen, Bredabaan 1047-1049, 2930 Brasschaat, gelegen in de wijk Maria-ter-Heide
- Heilige Familie, Rustoordlei 81 B, 2930 Brasschaat, gelegen in de wijk Kaart-Rustoord
- Sint-Jozef, Rerum Novarumlei 24, 2930 Brasschaat, gelegen in de wijk Driehoek
- Goddelijk Kind Jezus, Lage Kaart 564, 2930 Brasschaat, gelegen in de wijk Bethanie

Dit kerkenbeleidsplan is gebaseerd op het pastoraal plan dat ontwikkeld is binnen de pastorale eenheid Heiligen Jacobus en Antonius. Op 24 september 2024 werd het pastoraal plan voor de kerken van Brasschaat voorgesteld door het beleidsteam van de Pastorale Eenheid HH. Jacobus & Antonius. Het plan werd besproken met de leden van het Centraal kerkbestuur. De procedure voor de opmaak van het nieuwe kerkenplan werd ook toegelicht door Steven De Schamphelaere en Nicolas-Alexander Goossens, begeleiders voor het opstellen van het kerkenplan vanuit het Vicariaat Kempen.

Vervolgens hebben alle kerkfabrieken van Brasschaat op basis van het pastoraal plan hun inbreng gegeven voor dit kerkenbeleidsplan.

Dit kerkenbeleidsplan werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente Brasschaat, de pastorale eenheid Jacobus en Antonius, het centraal kerkbestuur van Brasschaat en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren.

Besprekingen met de gemeente Brasschaat vonden plaats op datum

Vervolgens werd het kerkenbeleidsplan goedgekeurd:

- door de bisschop van Antwerpen op datum;
- door de gemeenteraad van de gemeente Brasschaat op datum.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Aan het einde van dit document is er een overzichtstabel opgenomen met de genomen opties (per kerk), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling te realiseren.

Handtekening bisdom

Handtekening gemeente

Korte beschrijving van de stand van zaken over de samenvoeging van parochies

Het beleidsteam van de Pastorale Eenheid Heiligen Jacobus & Antonius (Kapellen/Brasschaat) heeft in augustus 2022 formeel aan de bisschop gevraagd of een onderzoek mag gevoerd worden naar de mogelijke samenvoeging van de parochies Goddelijk Kind Jezus Bethanie en St-Jozef Driehoek met de parochie van O.L.Vrouw-Onbevlekt-Ontvangen Maria-ter-Heide. De bisschop gaf de toestemming om dit onderzoek te voeren en duidde Steven De Schamphelaere, adjunct van de vicaris voor de Kempen, aan als begeleider van dit proces. Samenvoeging betekent dat 1 of meer parochies bij een andere reeds bestaande parochie wordt/worden gevoegd, waardoor de parochie waarmee wordt samengevoegd groter wordt. De samengevoegde parochie krijgt één kerkraad. In deze samenvoeging zal er één hoofdkerk zijn (Maria-ter-Heide), met 2 bijkerken St.-Jozef, Driehoek en Goddelijk Kind Jezus, Bethanie.

Verloop van de procedure:

De procedure van samenvoeging voorziet dat er door de projectbegeleider een dossier wordt samengesteld met verslagen van de verschillende overlegmomenten: met de kerkraden, parochieteams, de brede gemeenschap en alle geïnteresseerden. Bezorgdheden, bedenkingen, eventuele bezwaren worden erin genoteerd. Dit dossier wordt ingediend bij de bisschop. Indien de bisschop van mening is dat een samenvoeging aangewezen is, wordt het dossier overgemaakt aan de Vlaamse Gemeenschap en de uiteindelijke beslissing om al of niet samen te voegen wordt genomen door de Vlaamse Regering. De publicatie van het decreet in het Belgisch Staatsblad heeft tot gevolg dat de oude parochies en kerkraden opgeheven worden en de nieuwe parochie wordt opgericht.

Stand van zaken

Wij hebben bericht gekregen van het bisdom dat de bisschop bij decreet de samenvoeging van de parochies Driehoek, Bethanië en de parochie van Maria-ter-Heide heeft goedgekeurd.

Hiermee is de eerste fase van de samenvoeging (de kerkelijke procedure) afgerond. Nu gaat het dossier naar de Vlaamse Overheid, ook zij moet haar goedkeuring geven.

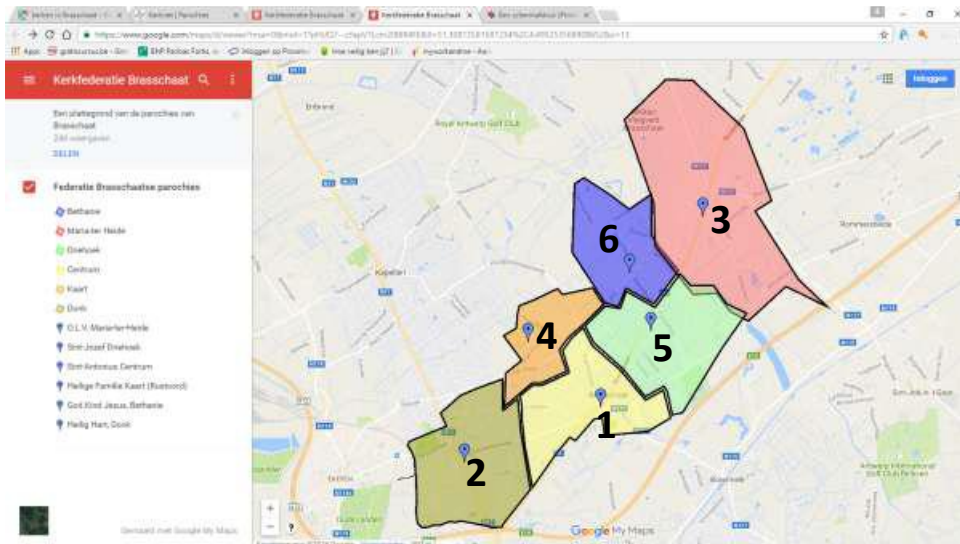
Op 11 december 2024 ontvingen we een schrijven van het Agentschap Binnenlands Bestuur:

‘Geachte, Op 28 november 2024 ontving ik de samenvoegingsaanvraag voor de erkende lokale geloofsgemeenschappen Sint-Jozef Driehoek te Brasschaat, Goddelijk Kind Jezus Bethanie te Brasschaat en O.-L.-Vrouw Onbevlekt Ontvangen Maria-ter-Heide te Brasschaat. U diende deze aanvraag in overeenkomstig artikel 37 van het Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van 22 oktober 2021. **Deze aanvraag is ontvankelijk**’

We wachten nu verder op de finale beslissing en goedkeuring van de Vlaamse Overheid.

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

Hieronder vindt u een plan met de situering van de verschillende kerkgebouwen die in dit plan aan bod komen.



1. Sint-Antonius Abt
2. Heilig Hart
3. Onze-Lieve-Vrouw Onbevleekt Ontvangen
4. Heilige Familie
5. Sint-Jozef
6. Goddelijk Kind Jezus

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1. Sint-Antonius Abt (Centrum)

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken? Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1. Identificatie

Naam: Kerk Sint-Antonius Abt (Centrum)

Geografische ligging

- Bredabaan 381, 2930 Brasschaat, gelegen in de wijk Centrum
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Vicariaat Kempen, Dekenaat Noorderkempen, Pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius
- Parochie: Sint-Antonius Abt

Eigenaar: Kerkfabriek Sint-Antonius Abt / Kerktoren in eigendom van de gemeente, rest van de kerk in eigendom van de Kerkfabriek. Dit komt voort uit WO dat de toren een uitkijkpunt was.

Bescherming(en)

- De kerk is vastgesteld als bouwkundig erfgoed *Parochiekerk Sint-Antonius Abt*; deze vaststelling is geldig sinds *05-10-2009*.
- Heeft de bescherming als monument *Parochiekerk Sint-Antonius Abt: orgel en doksaal*. Deze bescherming is geldig sinds *13-05-1976*.
- Opgenomen in het Erfgoedlandschap Park van Brasschaat (4.09/11008/101.1) en het beheersplan Peerdsbos en Park van Brasschaat.

2.1.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Beschrijving zoals vermeld in de Inventaris Onroerend Erfgoed 2024:

Parochiekerk Sint-Antonius Abt [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12781>

b) Bouwfysische toestand

- Rapport monumentenwacht bouwkundige inspectie 11344/2018B: algemeen goede toestand, specifieke opmerkingen over dak, toren en gevels werden als basis genomen voor de vernieuwing van het dak en herstellingen in 2024.
- 2019: LED-verlichting
- 2024: volledig nieuw dak en nieuwe geluidsinstallatie, beeldschermen en camera's voor online streaming

c) Architecturale mogelijkheden



Oppervlakte

- oppervlakte: ongeveer 1000 m², het schip en zijbeuken hebben een bruikbare oppervlakte van 460 m²
- vrije binnenhoogte schip: 12 meter, vrije binnenhoogte zijbeuken: 9 meter
- aantal zitplaatsen: 351 (90 stoelen kunnen worden bijgeplaatst)

Opbouw

- type gebouw: laat-classicistische driebeukige kruiskerk met halfingebouwde westtoren
- bijruimtes: oude sacristie, nieuwe sacristie, Mariakapel, St-Jozefkapel, ontmoetingsruimte; keuken en toiletten
- Opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw:
 - o Uitbreidingsmogelijkheden: volgens het RUP Gemeentepark (geen BPA) is het niet mogelijk om het gebouw uit te breiden; ligt in gebied voor gemeenschapsvoorzieningen en openbaar nut.
 - o Opdeelbaarheid: de kerkindeling is optimaal met geïntegreerde dagkapel, sacristieën, ontmoetingsruimte, bovenzaal, cantorij, opslagruimtes, toiletten en keuken.

Voorzieningen

- Aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

| | |
|---------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Sanitair | Eigen ruimte met 1 wc en 1 gehandicaptoilet en 1 lavabo aanwezig |
| Verwarming | Verwarming op gas met hete lucht |
| Verlichting | LED-verlichting sinds 2019 |
| Keukenvoorzieningen | In eigen ruimte keukentje met spoelbak |
| Audio- en videosysteem | Vernieuwd audio- en videosysteem in 2024 |
| Beeldscherm(en) | 2 grote mobiele beeldschermen aanwezig |
| Rolstoeltoegankelijkheid | Het schip is toegankelijk voor rolstoelen (ook rolstoelen aanwezig in de kerk). Het doksaal, de cantorij en bovenzaal zijn niet toegankelijk voor rolstoelen. |
| Diefstal- en brand-beveiliging | Camerabewaking aanwezig - geen brandbeveiliging |
| Bliksembeveiliging | Bliksemafleiders aanwezig, score A (Heleblitz inspectieverslag 567-5 van 29/10/24) |
| Gsm-operatoren | Geen GSM-operatoren aanwezig |

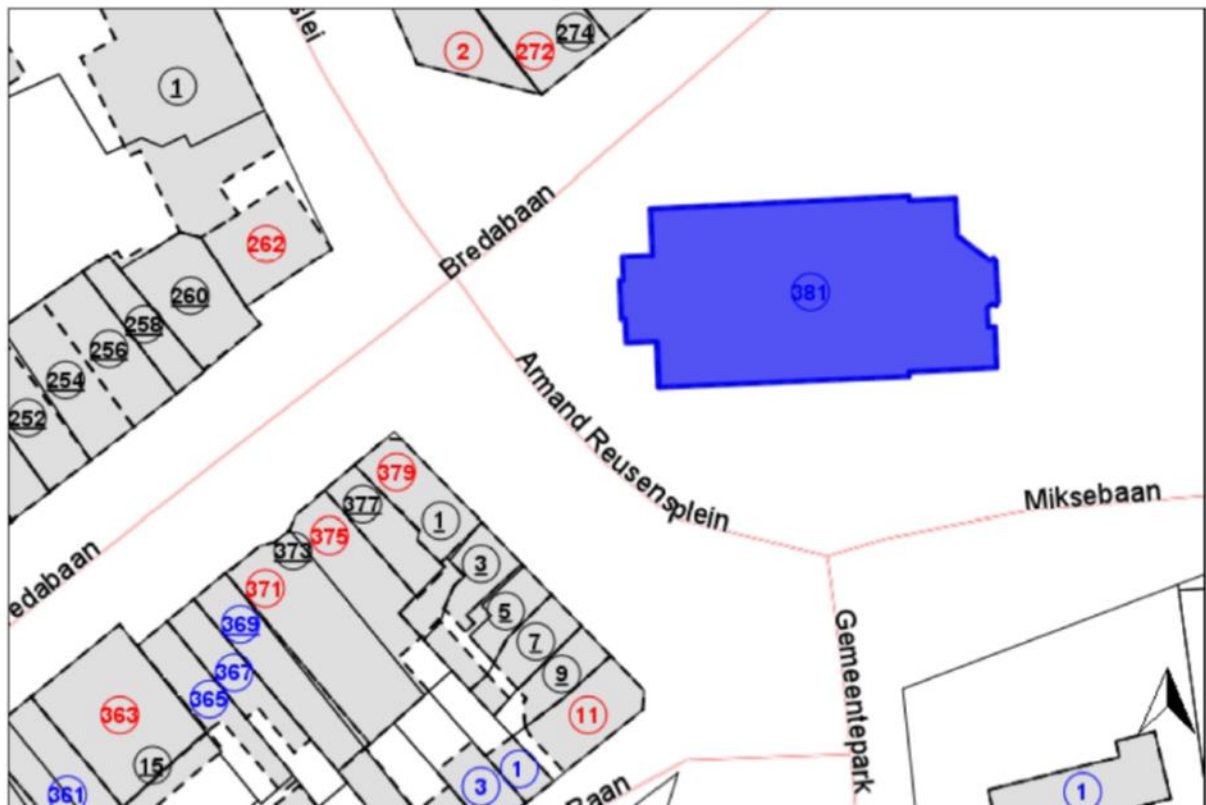
Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

| | |
|-------------------------------------|------------------------------------------------|
| Zonnepanelen (en batterijen) | Dakconstructie laat geen zonne-installatie toe |
|-------------------------------------|------------------------------------------------|

d) Biodiversiteit

Een vleermuizenkolonie (beschermde laatvliegers) huist en gedijt goed op een van de zolders.

2.1.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



1:806

Toestand legger: 2016

| <input type="checkbox"/> | Perceel | Artikel | Afdeling | PerceelsNr | Ligging | Eigenaar | Adres | Gemeente | Oppervlakte | Aard | Opbouw | K.I. |
|-------------------------------------|-------------------------|---------|----------|------------|------------------------|---------------------|---------------|-----------------|-------------|------|-------------------|------|
| <input checked="" type="checkbox"/> | 11324_D_0655_C_000_00_0 | 4 | | D 655 C | Armand Reusensplein 11 | Gemeente Brasschaat | Bredabaan 182 | 2930 Brasschaat | | KERK | van 1875 tot 1899 | 4645 |

De kerk is vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Antonius Abt; deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009.

Heeft de bescherming als monument Parochiekerk Sint-Antonius Abt: orgel en doksaal. Deze bescherming is geldig sinds 13-05-1976.

Opgenomen in het Erfgoedlandschap Park van Brasschaat (4.09/11008/101.1) en het beheersplan Peerdsbos en Park van Brasschaat en RUP gemeentepark.

De kerk bevindt zich in het centrum van de gemeente met in de onmiddellijke omgeving pastorie, parochiecentrum Middelheem, Chirolokaal. Optimale bereikbaarheid via openbaar vervoer, fiets en voor auto's is een ruime openbare parking aanwezig.

2.1.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal gebruik

Deze kerk vormt het levend centrum van haar parochie. Dagelijks is er een eucharistieviering in de Mariakapel. Deze kapel is trouwens elk dag voor veel mensen een plek voor rust en gebed tussen 8u en 18u. In de weekends wordt er zowel op zaterdag als op zondag eucharistie gevierd door parochianen en ook door mensen van buiten de parochie: het is de zondagskerk voor de Pastorale Eenheid Heiligen Jacobus & Antonius Kapellen-Brasschaat. Doopsels, huwelijken en uitvaarten kennen er hun vieringen. De grote kerk is nog steeds te klein voor het feest van de patroonheilige en voor het feest van St. Hubertus. Op geregelde tijdstippen hebben de katholieke basisscholen er een eucharistieviering en jaarlijks brengen enkele klassen uit de verschillende scholen een bezoek met rondleiding aan het kerkgebouw. Vergaderingen vinden plaats de in ontmoetingsruimte of de bovenzaal: kinderwoorddienst, parochieraad, eerste communie, vormsel, geloofsavonden, ziekenzorg, ...

Het St.-Antoniuskoor dat de zondagsviering opluistert, oefent wekelijks in de kerk.

Niet-pastoraal gebruik

Ook concerten en voordrachten worden er gegeven: zo is er elke maandag in de maand augustus, na de markt, 'Orgel op de noen': een orgelconcert van drie kwartier in de St.-Antoniuskerk met een woordje uitleg door de organist.

2.2. H.Hart Donk Brasschaat

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1. Identificatie

Naam: Kerk Heilig Hart Donk

Geografische ligging

- Kapelsesteenweg 216, 2930 Brasschaat
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Vicariaat Kempen, Dekenaat Noorderkempen, Pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius
- Parochie: Heilig Hart Donk

Eigenaar: Kerkfabriek Heilig Hart Donk, perceel rond de kerk is eigendom van de gemeente (bron : GIS)

Bescherming(en)/vastgesteld

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk H.Hart ; deze vaststelling is geldig sinds 05-10-2009.

2.2.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Beschrijving zoals vermeld in de Inventaris Onroerend Erfgoed 2019

Parochie : H. Hart Donk

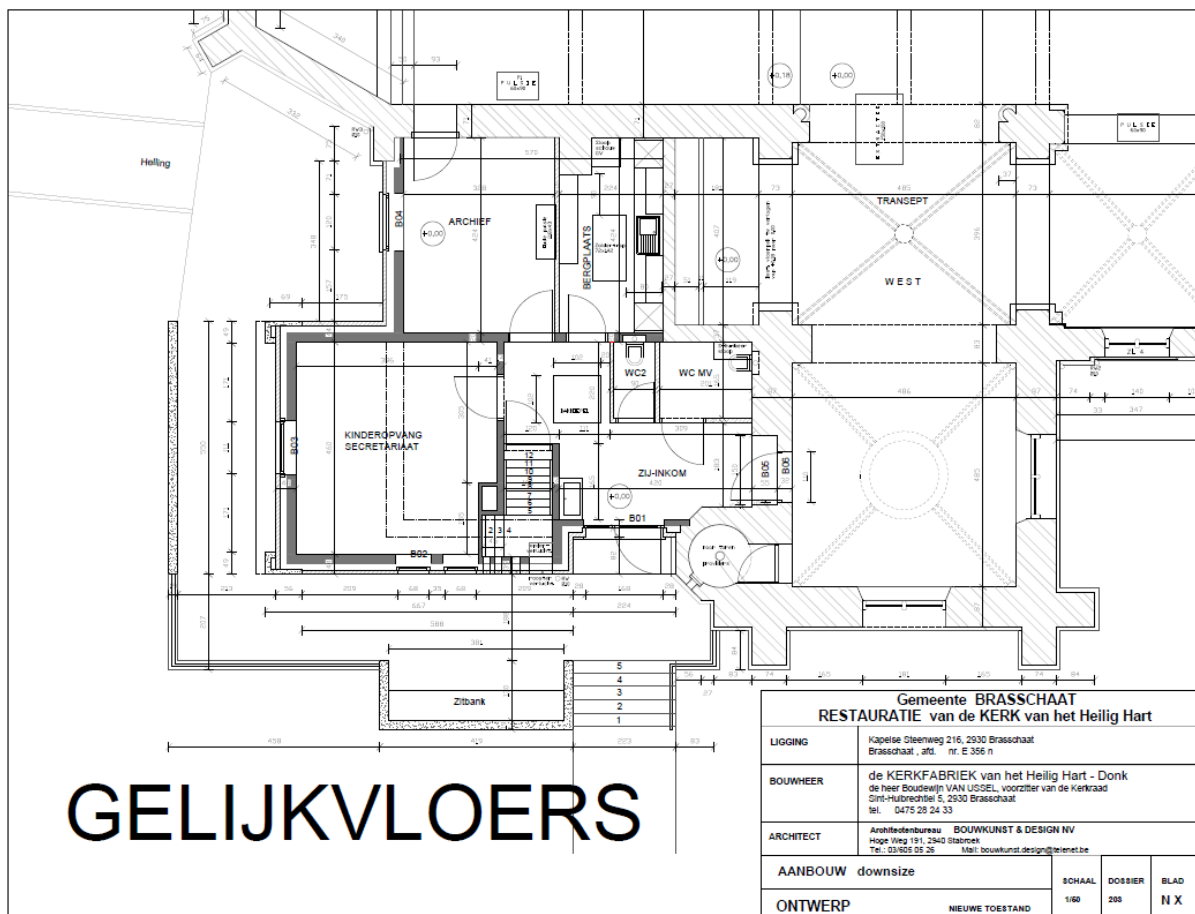
Parochiekerk : <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/106229>.

<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/47911>

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte: ongeveer 300 m², het schip heeft een oppervlakte van 258 m² (21,5m x 12m)
- vrije hoogte van 13 meter
- aantal zitplaatsen: 400



Opbouw

- type gebouw: gebouwd in de jaren 80/90 van de 19^e eeuw gebouwd in de neogotische stijl. Enkele zeer mooie glasramen zijn achter het altaar en in enkele vensters geplaatst. De kerk is niet geklasseerd, maar het is wel een essentieel deel van het geklasseerde dorpszicht Donk.
- Aantal en soort bijruimtes: sacristie, bijsacristie
- Opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw:
 - o Uitbreidingsmogelijkheden: bij de gemeente werd een bouwaanvraag ingediend voor afbraak/vernieuwing babysitruimte, vergaderruimte met inkapseling van de nieuwe verwarming in de kelder ruimte. Op 25 maart 2025 verleende het CBS een voorwaardelijk vergunning. Per 15 mei 2025 loopt de beroepsperiode nog.

Voorzieningen

- Aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

| | |
|--------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Sanitair | Enkel 1 wc en 1 lavabo aanwezig in de babysitruimte. In het nieuwe ontwerp komen er 2 nieuwe toiletten en een mindervalidetoilet. |
| Verwarming | Verwarming op mazout. In het nieuwe ontwerp komt er een milieuvriendelijke condensatietketel op gas. |
| Verlichting | Gedeeltelijke LED-verlichting, uitbreiding voorzien in het nieuwe ontwerp. |
| Keukenvoorzieningen | Niet aanwezig. Beperkt keukentje voorzien in het nieuwe ontwerp. |
| Audiosysteem | Beperkt audiosysteem aanwezig. |
| Beeldscherm(en) | 2 beeldschermen aanwezig |
| Rolstoeltoegankelijkheid | De kerk is toegankelijk voor rolstoelen via de achteringang. Het hoogkoor is niet toegankelijk voor rolstoelen. |
| Diefstal- en brandbeveiliging | Geen diefstal- of brandbeveiliging. In het nieuwe ontwerp is er een brandbeveiliging voorzien. |
| Bliksembeveiliging | Bliksemafleiders aanwezig, moeten wel nagekeken worden |
| Gsm-operatoren | GSM-operatoren aanwezig |

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

| | |
|-------------------------------------|---------------|
| Zonnepanelen (en batterijen) | Niet aanwezig |
|-------------------------------------|---------------|

Biodiversiteit

Niets bijzonder te melden.

Bouwfysische toestand

- Rapporten monumentenwacht : 21/12/2004 , inspectienummer A-16/11362/2004/B, inspectierapport 2013 A-16/11362/2013/B, Inspectiedata 25/02/2019:
- Er is geen asbest aanwezig (asbestcertificaat voorhanden)
- Uitgevoerde restauratiewerken: geen. In het nieuwe kerkenplan werd een dossier ingediend voor daken, verwarming, gevels, elektriciteit en schilderwerken. (zie geplande investeringen)

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



2.2.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal – Niet Pastoraal gebruik

In deze kerk is er nog elke werkdag een avondmis om 19u en elke zondag om 11u een zondagsviering met koorzang door één van de twee kerkkoren die onze parochie rijk is.

Zowel de weekvieringen als de zondagsvieringen zijn nog meer dan gemiddeld bezocht door gelovigen.

Elke donderdag is er na de avondmis aanbidding van het H. Sacrament tot 20u. Elke eerste vrijdag van de maand is er begeleide aanbidding na de avondmis tot 21u.

Er vinden nog uitvaarten plaats en elke vierde zondag van de maand is er een doopviering om 12u na de zondagsviering. Er zijn ook nog huwelijksvieringen. Ook de catechesemomenten voor toekomstige communicantjes en vormelingen gaan hier door (7 x per jaar voor communicantjes en 5 x per jaar voor vormelingen). Ook de oudervergadering voor de ouders van communicantjes en vormelingen gaat door in de kerk.

In de Goede Week is er op Goede Vrijdag een begeleide kruisweg.

In de week voor Kerstmis en voor Pasen is er biechtgelegenheid.

Met Sint-Hubertus wordt er Hubertusbrood gewijd en gedeeld.

Bij het begin van het nieuwe werkjaar in september en ter gelegenheid van het patroonsfeest van het H. Hart (juni) worden alle parochiale verenigingen in de zondagsviering uitgenodigd en zij nemen dan actief deel. Deze viering wordt gevolgd door een receptie waarbij de leden van deze verenigingen elkaar ontmoeten en verbroederen.

De vroegere parochieschool (Sint-Jozefschool, Prinshoeveweg) maakt 3 x per jaar gebruik van de kerk voor een startviering, een Kerstviering en een viering bij het afsluiten van het schooljaar. Zij bezoeken ook elke jaar met een klasje van de basisschool onze kerk om de kinderen vertrouwd te maken met een kerkgebouw en de inrichting te duiden.

Er zijn kerstconcerten, orgelconcerten en kooroptredens: in de Kerstperiode meestal 2 concerten (1 van het eigen H. Hartkoor, en één van een organisatie buiten de parochie. Eén à twee keer per jaar gaat er een orgelconcert door, georganiseerd door een niet-parochiale organisatie.

Onze parochiekerk was de voorbije 3 jaar gemiddeld 6 keer per jaar de locatie voor de radiomis uitgezonden door Radio Eén. Vanaf volgend jaar zullen hier 2 televisiemissen worden opgenomen (VRT Eén). (Was in het verleden ook al het geval)

Via onze vieringen, nemen we deel aan Welzijnszorg, Broederlijk Delen en andere goede doelen. Tijdens de vieringen worden de misgangers over deze projecten geïnformeerd en wordt er geld of goederen ingezameld.

2.3. Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen in Brasschaat Maria-ter-Heide

2.3.1. Identificatie

Naam: Kerk Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen

Geografische ligging

- Bredabaan 1049, 2930 Brasschaat
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Vicariaat Kempen, Dekenaat Noorderkempen, Pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius

Parochie: Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen

Eigenaar: Kerkfabriek Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen, omgeving rond het gebouw is eigendom van de gemeente.

Bescherming(en)/vastgesteld

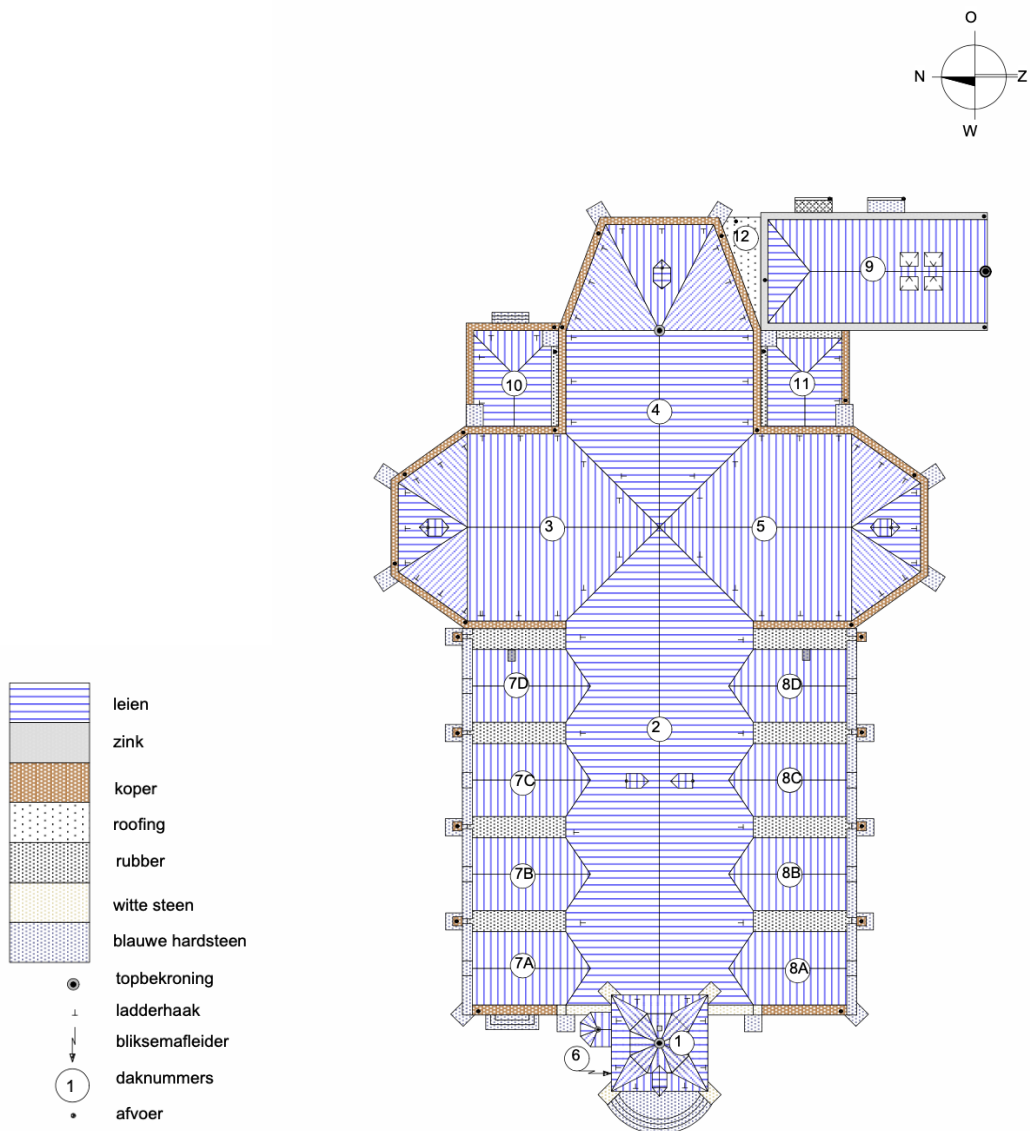
- is aangeduid als vastgesteld bouwkundig erfgoed [Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen](https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12789). Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019. (Inventaris Onroerend Erfgoed 2025: *Parochiekerk Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12789>)

2.3.2. Beschrijving

Hieronder inplanting van de kerk in de kern van Maria-ter-Heide

Tevens hieronder een platte grond van de binnen zijde van het gebouw.





a) Cultuurhistorische waarde

Zie ondermeer dossier [www.onroerenderfgoed.be-dossier 12789](http://www.onroerenderfgoed.be-dossier-12789)

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- Oppervlakte van de binnen ruimte bedraagt ongeveer 410 m²
- Binnenruimte van aanpalende kapel 35 m²

- Aantal stoelen 250

Opbouw

- Type gebouw: Sobere neogotische, georiënteerde longitudinale kruiskerk met westtoren.

- Bijruimtes: sacristie, kapel + houten lambrisering boven apart toegankelijke grafkelder

- Opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw:

Uitbreidingsmogelijkheden:

volgens BPA is het niet mogelijk om het gebouw uit te breiden. In BPA is kerk opgenomen in een zone bestemd voor openbare gebouwen en/of gebouwen met publieke bestemming. Dit in bouwstrook I: bestemming gebouw voor ereienst, openbaar nut, gemeenschapsuitrusting en openbare diensten.

Bebouwde oppervlakte: Buiten de bestaande bebouwing van kerk en pastorie mag maximaal 20% van de aangeduide zone bebouwd worden.

Aanleg van de zone: Het niet bebouwde gedeelte moet met uitzondering van ruimte voor wegen en parking als groenzone worden aangelegd en als dusdanig gehandhaafd.

Opdeelbaarheid mits verkleining van de middenbeuk. Voor het overige is opdeelbaarheid moeilijk gezien de aanéenschakeling van de verschillende ruimten (kapel, sacristie en binnenruimte van de kerk).

Voorzieningen

- Aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

| | |
|--------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| Sanitair | 1 toilet aanwezig |
| Verwarming | Verwarming op gas met hete lucht |
| Verlichting | Led-verlichting sinds 2014 |
| Keukenvoorzieningen | NVT |
| Audiosysteem | Aanwezig |
| Beeldscherm(en) | NVT |
| Rolstoeltoegankelijkheid | Ja wat betreft de kerkruimte. Aanpalende ruimte moeilijk bereikbaar. |
| Diefstal- en brandbeveiliging | Afwezig |
| Bliksembeveiliging | Bliksemafleider aanwezig. Echter niet gecontroleerd. |
| Gsm-operatoren | Geen GSM-operatoren aanwezig |

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

| | |
|-------------------------------------|-------------------------------------------------|
| Zonnepanelen (en batterijen) | Dakconstructie laat geen zonne-installatie toe. |
|-------------------------------------|-------------------------------------------------|

Biodiversiteit

Uilenkast in toren

Stichting Kerkuilenwerkgroep komen jaarlijks de kast inspecteren en onderhouden.

Bouwfysische toestand

| | |
|--------------------------|---------------------|
| Stabiliteit: | Goed |
| Muren: | Redelijk |
| Daken: | Slecht, natuurleien |
| Ramen: | Redelijk |
| Schilderwerken binnen: | Goed |
| Schilderwerken buiten: | Redelijk |
| Verwarmingsinstallatie: | Goed |
| Elektrische installatie: | Goed |

Financiële gegevens

Geplande investeringen:

| Jaar | Werken aan de parochiekerk | Budget | Uitvoering |
|------|------------------------------|--------|------------|
| 2026 | Verwijderen van zwam aan dak | 12.000 | 2026 |

2.3.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk bevindt zich in het centrum van het dorp. Samen met het café en de pastorie heeft het een authentiek dorpsaanzicht. Organisatie van de jaarlijkse wielervoers versterkt nog dit karakter.

Gemakkelijk bereikbaar via openbaar vervoer, fiets en voor auto's. De kerk is omgeven door een vlakke ruimte met fietsstalling en ingemetselde zitbanken. Daarnaast is er tevens een semi-afgesloten parkingplein waar o.m. ook de kerkgangers zich kunnen parkeren voor zover er geen socio-culturele activiteiten door middenstand of gemeente (wielervoers) plaats hebben.

2.3.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal gebruik

De kerk vormt het levend centrum van de parochie. Elk woensdag is er een ochtenddienst in de kapel. In de weekend wordt er op zondag eucharistie gevierd door de parochianen (van de gefuseerde entiteit). Doopsels, huwelijken en uitvaarten kennen er hun vieringen zowel in de kerk als in de kleine kapel. Driemaal per jaar komen de leerlingen van de Mater Dei-school de grote feestdagen in onze kerk vieren.

Ook de eerste communie, vormsel worden er gevierd.

Niet pastoraal gebruik

Concerten en voordrachten worden er in de kerk gegeven. Op vraag zijn er tevens rondleidingen in het gebouw met bespreking van het drieluik en de grafkapel van de familie della Faille. Het geheel is een ideale setting voor de situering van het 19-eeuwse dorpsleven in Brasschaat.

Een alternatieve rondleiding bestaat uit de situering van militair kamp in het kern van Maria-ter-Heide en connectie van kerkleven, kazernewijk, Polygoon.

2.4. Heilige Familie in wijk Kaart-Rustoord

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.



2.4.1. Identificatie

Naam: Kerk Heilige Familie (Kaart-Rustoord)

Geografische ligging

- Rustoordlei 81B, 2930 Brasschaat, gelegen in de wijk Kaart (Rustoord)
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Vicariaat Kempen, Dekenaat Noorderkempen, Pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius

- Parochie: Heilige Familie

Eigenaar: Kerkfabriek Heilige Familie

Bescherming(en)/vastgesteld

- Vastgesteld als bouwkundig erfgoed Parochiekerk Heilige Familie; deze vaststelling is geldig sinds 14-03-2019 (was voordien al vastgesteld als bouwkundig erfgoed sinds 05-10-2009)

2.4.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

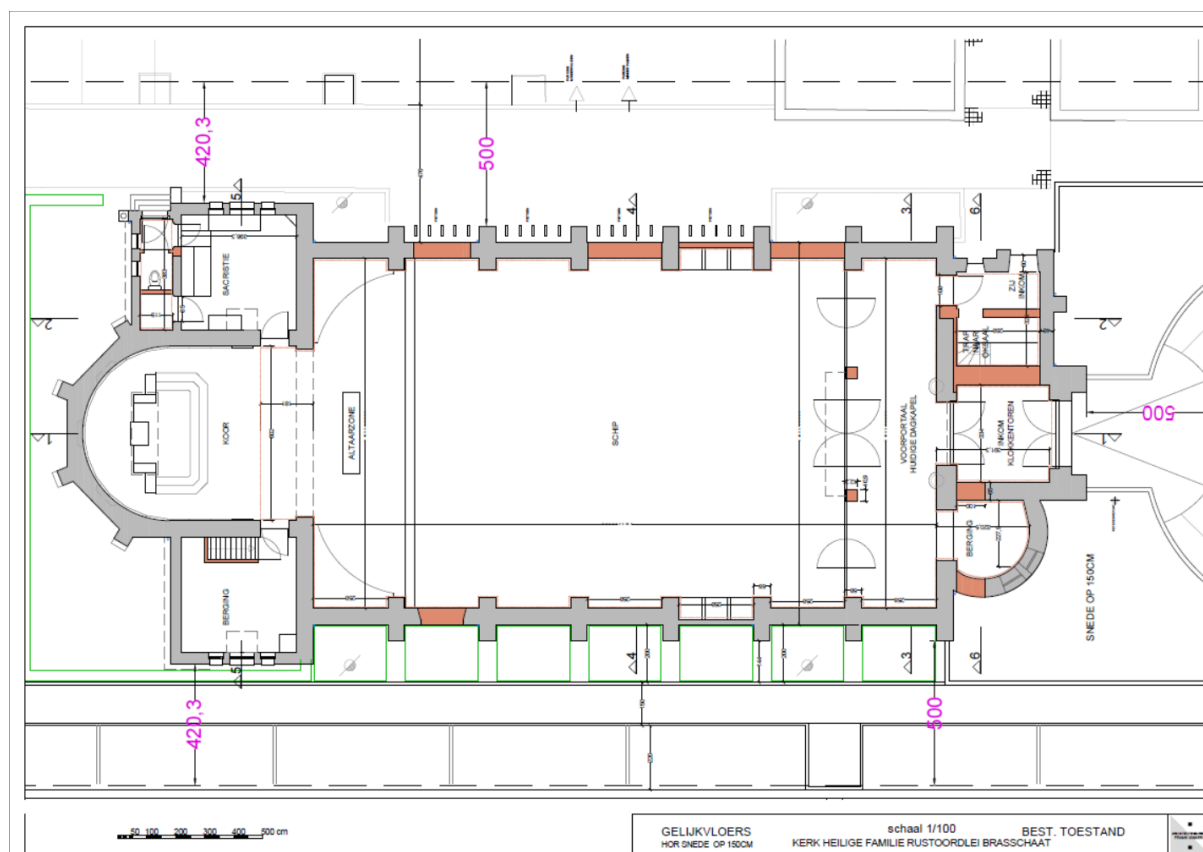
Beschrijving zoals vermeld in de Inventaris Onroerend Erfgoed 2024:

Parochiekerk Heilige Familie [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/12838>

b) Gebouw en architecturale mogelijkheden

Oppervlakte

- oppervlakte: ongeveer 300 m², het schip heeft een oppervlakte van 258 m² (21,5m x 12m)
- vrije hoogte van 13 meter
- aantal zitplaatsen: 200



Opbouw

- type gebouw: éénbeukige neo-romaanse zaalkerk
- Aantal en soort bijruimtes: doopkapel, sacristie, bijsacristie
- Opdeelbaarheid en uitbreidingsmogelijkheden van het gebouw:
 - o Uitbreidingsmogelijkheden: volgens het BPA is het niet mogelijk om het gebouw uit te breiden.
 - o Opdeelbaarheid: de beperkte ruimte is verticaal moeilijk op te delen. Horizontaal is dit omwille van de grote hoogte wel mogelijk.

Voorzieningen

- Aanwezige voorzieningen in het kerkgebouw:

| | |
|--------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Sanitair | Enkel 1 wc en 1 lavabo aanwezig in de sacristie |
| Verwarming | Verwarming op gas met hete lucht, geplaatst in 2014, volledig in orde |
| Verlichting | LED-verlichting volledig vernieuwd in 2024 |
| Keukenvoorzieningen | Beperkt keukentje met spoelbak in de bijsacristie |
| Audiosysteem | Vernieuwd audiosysteem in 2024 |
| Beeldscherm(en) | 1 mobiel beeldscherm aanwezig |
| Rolstoeltoegankelijkheid | Het schip is toegankelijk voor rolstoelen via de hoofdingang. Het doksaal, het koor, de sacristie en de bijsacristie zijn niet toegankelijk voor rolstoelen. |
| Diefstal- en brandbeveiliging | Geen diefstal- of brandbeveiliging |
| Bliksembeveiliging | Bliksemafleiders aanwezig, moeten wel nagekeken worden |
| Gsm-operatoren | Geen GSM-operatoren aanwezig |

Duurzaamheid: gebeurde ingrepen en kansen

| | |
|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Zonnepanelen (en batterijen) | Groot zuidwestelijk georiënteerd dak waarop een zonne-installatie gerealiseerd zou kunnen worden (eventueel als wijkcoöperatieve) |
|-------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|

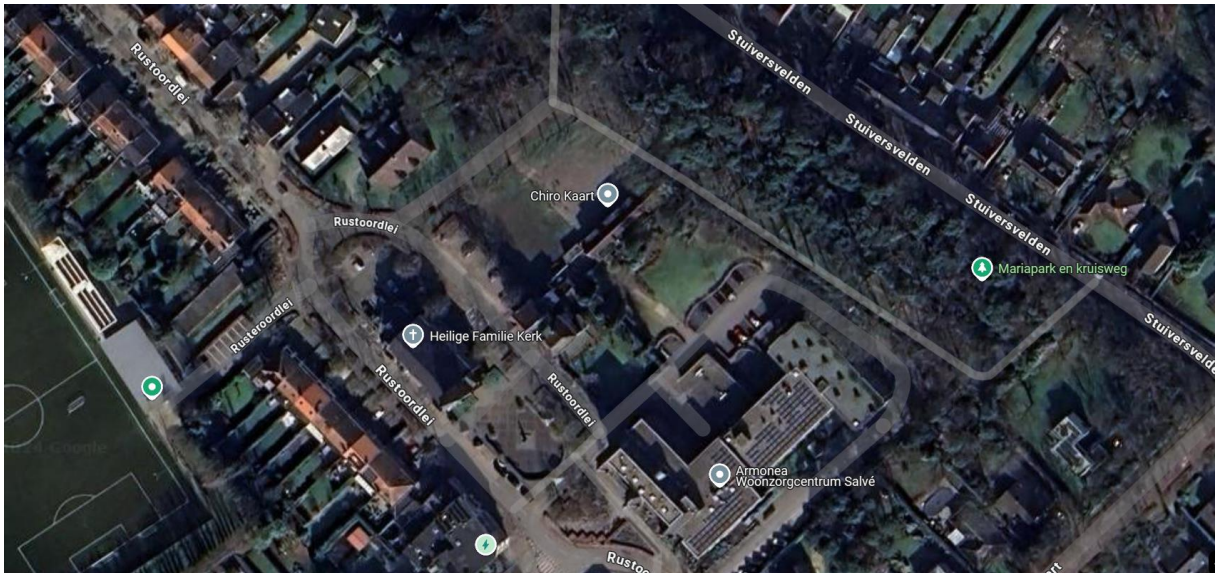
Biodiversiteit

- Nestkast voor kerkuil aanwezig in de toren
- Mogelijk dat vleermuizen in het dak verblijven

Bouwfysische toestand

- Rapport monumentenwacht 2015: algemeen goede toestand, specifieke opmerkingen over de toren en de gevels. Dit rapport werd als basis genomen voor het uitwerken van de nevenbestemming. Het project werd stopgezet wegens te zware financiële implicaties.
- Er is geen asbest aanwezig (asbestcertificaat voorhanden)
- Uitgevoerde restauratiewerken:
 - o 2004: dak vernieuwd
 - o 2014: verwarming vernieuwd
 - o 2018: structurele werken aan de kerktoren
 - o 2024: volledige elektriciteit en verlichting vernieuwd, nieuwe geluidsinstallatie, kerk opnieuw geschilderd en vast tapijt vervangen

2.2.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



De parochiekerk vormt één geheel met de andere gebouwen aan het kerkplein in de Rustoordlei. Zo zijn het Rustoord zelf, de pastorie, villa Philomena naast de pastorie, het hotel en het gebouw naast het hotel allemaal samen in dezelfde stijl gebouwd door de bank Antverpia in 1911. Ook het Rustoord staat op de inventaris van het bouwkundig erfgoed.

Naast de kerk aan de Noord- en Oostzijde zijn er parkings zodat er voldoende parkeerplaatsen zijn.

Naast de kerk is er een Mariadomein met Lourdesgrot, Kruisweg, zeven weeënweg, preekstoel, herdershut, beeld van Sint-Jozef met jonge Jezus, beeld van Anna met jonge Maria en een piëta.

In 2017 werd het Mariadomein grondig gerestaureerd en opnieuw opengesteld voor het publiek met een extra uitgang aan de Stuiversvelden. Het Mariadomein werd toen ook beschermd (zie ook: Inventaris Onroerend Erfgoed 2024: *Devotiepark met Lourdesgrot, kapel en klein*

erfgoed [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/215620>). Dankzij het goedgekeurde onderhoudsplan zijn van 2017 tot 2024 alle kleinere restauratiewerken voltooid die niet in de grote restauratie van 2017 meegenomen konden worden. Het Mariadomein is een populair park geworden voor de buurtbewoners met een nog zeer levendige volksdevotie. Er zijn meer dan 30.000 bezoekers per jaar. In de zomer bij goed weer gaan de zondagsvieringen door aan de Lourdesgrot.

Naast de kerk staat het gebouw van Chiro Kaart. Dit is eigendom van de private stichting van het vicariaat Kempen evenals de beboste percelen naast het Mariadomein. Het voetbalveldje van de Chiro is eigendom van de gemeente en ingekleurd als parking op het BPA.

Eveneens naast de kerk staat de pastorie die nog steeds bewoond wordt door de pastoor en staat ook het Rustoord, dat samen gebouwd is met de kerk.

Aan de andere kant van de kerk bevinden zich de voetbalvelden van Excelsior Mariaburg.

2.4.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

Pastoraal gebruik

De kerk wordt gebruikt voor de dagelijkse eucharistieviering en voor de vieringen op zon- en feestdagen. Ook de toediening van de andere sacramenten vindt nog steeds plaats in de kerk evenals begrafenissen.

Door de werken ter voorbereiding van de nevendienst die niet is gerealiseerd werd er in de periode 2021-2024 voor de week- en zondagsvieringen uitgeweken naar het parochiecentrum 'De Eekhoorn'. Gedurende die periode konden er echter geen doopsels, huwelijken of uitvaarten plaatsvinden.

Niet-pastoraal gebruik

De kerk wordt af en toe ook nog gebruikt voor concerten. Er is echter geen interesse bekend van andere actoren voor het gebruik van de kerk.

2.5. Sint-Jozef (Driehoek)

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.5.1. Identificatie

Naam: Sint-Jozef

Geografische ligging

- Rerum Novarumlei 24, 2930 Brasschaat
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Vicariaat Kempen, Dekenaat Noorderkempen, Pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius
- Parochie: Sint-jozef Brasschaat Driehoek

Eigenaar: Kerkfabriek

Toestand legger: 2016

| <input type="checkbox"/> | Perceel | Artikel | Afdeling | PerceelsNr | Ligging | Eigenaar | Adres | Gemeente | Oppervlakte | Aard | Opbouw | K.I. |
|-------------------------------------|------------------------|---------|----------|------------|---------------------|------------------------------------------------------|------------------|-----------------|-------------|------|--------|------|
| <input checked="" type="checkbox"/> | 11324 D 0126 Z.000 000 | | 4 | D 126 Z | Rerum Novarumlei 24 | Kerkfabriek Sint-Jozef Te Driehoek (vl - Brasschaat) | Pastorijstraat 1 | 2930 Brasschaat | | KERK | 1954 | 5758 |

Bescherming(en)

- vastgesteld bouwkundig erfgoed Parochiekerk Sint-Jozef
Deze vaststelling is geldig sinds 29-03-2019

2.5.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

Bakstenen kruiskerk onder zadeldaken (mechanische pannen), vierkante westtoren onder leien tentdak; naar ontwerp van Eduard Van Ballaer van 1954.

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/12837>

b) Bouwfysische toestand

De bouwfysische toestand is goed.

c) Architecturale mogelijkheden

De grote binnenruimte van de kerk, zonder aanwezigheid van pilaren is een pluspunt. Alle activiteiten, zowel erediensten als andere evenementen zoals concerten of andere optredens, zijn zeer goed te volgen door alle aanwezigen.

Het grote hoogkoor is eveneens een mooi podium.

Momenteel Vandaag is enkel het RUP verbod op meergezinsgebouwen van toepassing. Dit RUP stelt een verbod op meergezinswoningen, met uitzondering voor sociale woningbouw, maar doet geen uitspraken over uitbreidingsmogelijkheden van de kerk.

Stedenbouwkundige dient een afweging te gebeuren conform de goede ruimtelijke ordening.

d) Biodiversiteit (optioneel)

Er werd nog geen inventarisatie of monitoring gedaan omtrent huisvesting van -mogelijks beschermde- dieren. De mogelijk bestaat alleszins dat er vleermuizen, zwaluwen, uilen of andere roofvogels hun nestplaats ergens in de kerk hebben.



1:1000

2.5.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving

De kerk is het meest kenmerkende gebouw van de wijk, waarrond het merendeel van de handelsactiviteiten gecentreerd zijn. Vanuit de Bredabaan is het de poort tot de wijk.

De gemeente heeft een stuk grond van de kerkfabriek ingericht als hondenweide.

2.5.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

In de kerk gebeuren tot op heden vieringen: zondagsviering, tweemaal in de week Zen-meditatie, doopsels, uitvaarten, huwelijken, er zijn de vieringen voor de lagere en middelbare school van Mater Deï, centrum en Driehoek. Eerste communievieringen van de St.-Lutgardisschool, eerste communie en vormseltocht voor al de catechesewerkingen van de Pastorale Eenheid (HH. Jacobus & Antonius, Kapellen-Brasschaat), de ontmoetingsruimte van de kerk wordt soms door de Chiro gebruikt, er zijn in de kerk soms concerten, vooral concerten met een grote bezetting van muzikanten en koor zijn vragende partij wegens het ruime podium en de pilaarvrije ruimte.

Er is een beperkte nevenbestemming in de kerk gerealiseerd nl. het parochiesecretariaat, het archief van de kerkfabriek en de vergaderingen van de parochie zijn ondergebracht in de sacristie, daar de pastorie terug aan de gemeente werd gegeven.

Het is de intentie om, wanneer de nieuwe eengemaakte parochie is opgericht, een breed overleg zal worden opgezet met externe begeleiders rond de toekomst van het kerkgebouw waarbij neven- of herbestedingen zullen onderzocht worden. Hiervoor zal ook een dossier worden ingediend bij Kerkplus voor begeleid en gesubsidieerd bestemmingsonderzoek voor de her- of nevenbestemming van de kerk.

2.6. Goddelijk Kind Jezus in Brasschaat Bethanie

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.6.1. Identificatie

Naam: Goddelijk Kind Jezus

Geografische ligging

- Lage Kaart 564, 2930 Brasschaat
- Provincie: Antwerpen

Plaats in kerkelijke structuur

- Bisdom: Antwerpen
- Dekenaat of Regio: Vicariaat Kempen, Dekenaat Noorderkempen, Pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius
- Parochie: Goddelijk Kind Jezus Brasschaat Bethanie

Eigenaar: Kerkfabriek

1 EIGENAAR(S) EN RECHTEN

1 **Kerfabriek Goddelijk Kind Jezus te Bethanie (VL - Brasschaat),**
Bredabaan 1047 - 2930 Brasschaat
VE 1/1

1 KADASTRALE EN PATRIMONIALE PERCEELSINFORMATIE

LAGE KAART 564

11008 BRASSCHAAT

11008 BRASSCHAAT 1 AFD

| Sectie en perceelnummer | Partitie | Jaar einde opbouw | Status | Volume ID |
|-------------------------|----------|-------------------|---------------|-----------|
| G 0055 00 B 002 | P0000 | 1978 | Gekadastreerd | |

| Aard detail | P/W | Oppervlakte/Inhoud | Klassering KI/ha | Code KI | KI | Einde vrijstelling |
|-------------|-----|--------------------|------------------|---------|------|--------------------|
| KERK | | OHA 5A 9CA | | 2G | 4556 | |

2 KADASTRALE EN PATRIMONIALE PERCEELSINFORMATIE

LAGE KAART 564

11008 BRASSCHAAT

11008 BRASSCHAAT 1 AFD

| Sectie en perceelnummer | Partitie | Jaar einde opbouw | Status | Volume ID |
|-------------------------|----------|-------------------|---------------|-----------|
| G 0055 00 C 002 | P0000 | 1978 | Gekadastreerd | |

| Aard detail | P/W | Oppervlakte/Inhoud | Klassering KI/ha | Code KI | KI | Einde vrijstelling |
|--------------|-----|--------------------|------------------|---------|----|--------------------|
| GEBOUW ERED. | | OHA 0A 5CA | | 2G | 0 | |

Bescherming(en)

- Niet-beschermd
- Geen Vastgesteld bouwkundig erfgoed op de Inventaris Onroerend Erfgoed Vlaanderen

2.6.2. Beschrijving

a) Cultuurhistorische waarde

b) Bouwfysische toestand

bouwfysische toestand : goed tot zeer goed

c) Architecturale mogelijkheden (optioneel vanaf 2025)

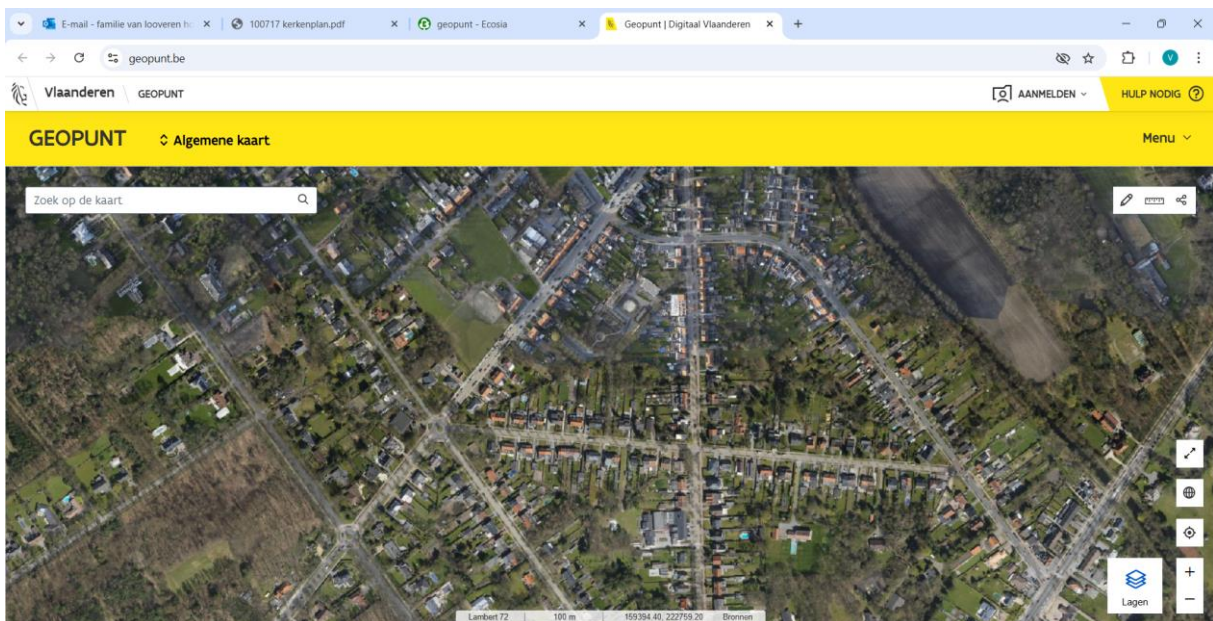
De kerk bestaat uit een grote ruimte van 20 X 20 m. Achteraan is een berging, en aan de ingang is er sanitair en een bureeltje/kitchenette. De kerk is gemakkelijk toegankelijk voor rolstoelen. Het is een kleine kerk wat een intieme sfeer mogelijk maakt.



1:1000

De kerkfabriek is enkel eigenaar van het gebouw en de grond waarop gebouwd is, de rondliggende groenstrook en de parking is eigendom van de gemeente.

2.6.3. Situering van het gebouw in zijn ruimtelijke omgeving



De kerk werd gebouwd in 1978 op de hoek van de Lage Kaart en de Klaverheide, ter vervanging van de noodkapel aan de Lage Kaart. De bouwstijl (laagbouw) werd aangepast aan de bestaande woningen in de buurt.

De kerkfabriek is enkel eigenaar van het gebouw en grond waarop het staan, de rondliggende groenstrook en de parking is eigendom van de gemeente.

Kerk is opgenomen in BPA NR 35 Bethanie. Dit in een zone voor openbare gebouwen en/of gebouwen met publieke bestemming. Bestemming: kerk en pastorie.

Uitbreidingsmogelijkheden volgens BPA: Afmetingen van de gebouwen: De minimum open ruimte zal 25 procent van de totale perceeloppervlakte moeten hebben.

2.6.4. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De parochie heeft in samenspraak met het bisdom in 2022 beslist om geen zondagsvieringen, uitvaarten, huwelijken en doopsels meer te houden in de kerk. Enkel zouden er nog een drietal schoolvieringen per jaar doorgaan in de kerk. De kerk wordt in overleg met de kerkfabriek, de parochie en het bisdom sedert december 2023 verhuurd aan de gemeente voor culturele activiteiten. Er zal in de nabije toekomst (binnen de 5 jaar) onderzocht worden welke nieuwe bestemming aan de kerk kan gegeven worden.

3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE

Korte beschrijving van het Pastoraal Plan voor de kerken in Brasschaat

***St. Antonius:** blijft een A-kerk. Motivatie: Zondagskerk in de Pastorale Eenheid, vitale gemeenschap, vele vieringen en activiteiten, zelfbedruipende kerkfabriek.

°Onze-Lieve-Vrouw Maria-ter-Heide: Momenteel een C-kerk , wij opteren voor een A-statuut te worden. Motivatie: In de samenvoeging van de parochies Bethanie, Driehoek met de parochie Maria-ter-Heide, is de kerk van Maria-ter-Heide de hoofdkerk.

Doordat er geen vieringen meer zijn in de kerk van Bethanie, hebben parochianen van Bethanie aansluiting gevonden bij de parochie van Maria-ter-Heide. De vraag om samen te gaan met de parochie van Maria-ter-Heide is ook vanuit de vrijwilligers van Bethanie gekomen. Verschillende vrijwilligers van Bethanie engageren zich intussen in de parochie van Maria-ter-Heide. De parochies Bethanie en Driehoek zullen op korte termijn met de parochie Maria-ter-Heide worden samengevoegd. De kerk van Maria-ter-Heide wordt de kern van de samengevoegde parochie. In het beleidsplan van de Pastorale Eenheid is Maria-ter-Heide tevens een basisgemeenschap: 'een parochie waar we, ook in de toekomst, willen blijven inzetten op gemeenschapsvorming, liturgie, sacramenten en diaconie.' Concreet betekent dit dat de catechese en de ingroeivieringen voor vormelingen en eerste communicanten voor de 3 parochies Bethanie, Driehoek en Maria-ter-Heide is gecentraliseerd in Maria-ter-Heide. De kern van de pastorale cluster van de geloofskernen Driehoek, Bethanie, (en onlangs toegevoegd aan de Pastorale Eenheid) Gooreind (Wuustwezel) en Maria-ter-Heide ligt evenzeer in Maria-ter-Heide.

Vanuit historisch oogpunt is de kerk sterk verweven met de dorpskern. Het is een gebouw met erfgoedwaarde.

° Heilige Familie (Kaart-Rustoord): Momenteel een B-kerk, wij opteren voor een C-statuut te worden. Motivatie: B-statuut was enkel in functie van de subsidies voor de verbouwing. Vermits de gemeente dit dossier van nevenbestemming afgewezen heeft, moet de kerk terug een C-kerk worden. Het kerkgebouw is pastoraal nog relevant.

De gemeente heeft zich ondertussen geëngageerd voor lening en borgstelling om dringende werken in de kerk te kunnen uitvoeren zodat de eredienst opnieuw kan doorgaan.

De kerk wordt gebruikt voor de dagelijkse misviering in de weekkapel, in de kerk zijn er de weekendvieringen, doopsels, huwelijken, uitvaarten, schoolvieringen. Er kunnen ook concerten doorgaan in de kerk.

Het Mariadomein is helemaal gerenoveerd, dit verhoogt ook de aantrekking van de kerk. Bij regenweer kunnen de bezoekers van het Mariadomein terecht in de kerk. Ook de bewoners van het nabijgelegen WZC Salve kunnen de kerk bezoeken, ze is dagelijks geopend.

***St.-Jozef Driehoek:** wordt een B-kerk. Motivatie:

De geloofsgemeenschap is zeer kwetsbaar geworden. Het wordt steeds moeilijker om medewerkers te vinden. Om die reden werd door de parochie beslist om vanaf 1 juli 2025 geen zondagsviering meer in de kerk aan te bieden. Hierdoor is de toekomst van dit kerkgebouw onzeker geworden. De keuze voor een B-statuut lijkt aangewezen.

Het is de bedoeling om, wanneer de nieuwe eengemaakte parochie is opgericht, deze legislatuur een breed overleg op te zetten met externe begeleiders rond de toekomst van het kerkgebouw waarbij neven- of herbestemmingen zullen onderzocht worden. Hiervoor zal ook een dossier worden ingediend bij Kerkplus voor begeleid en gesubsidieerd bestemmingsonderzoek voor de her- of nevenbestemming van dit kerkgebouw.

In de kerk gebeuren momenteel nog volgende activiteiten: tweemaal in de week Zen-meditatie, doopsels, uitvaarten, huwelijken, er zijn de vieringen voor de lagere en middelbare school van Mater Deï, eerste-communievieringen van de St. Lutgardisschool, eerste communie-en vormseltocht voor al de catechesewerkingen van de Pastorale Eenheid (HH. Jacobus & Antonius, Kapellen-Brasschaat), de ontmoetingsruimte van de kerk wordt soms door de Chiro gebruikt. Er zijn in de kerk soms concerten, vooral concerten met een grote bezetting van muzikanten en koor zijn vragende partij wegens het ruime podium en de pilaarvrije ruimte.

Er is een beperkte nevenbestemming in de kerk gerealiseerd nl. parochiesecretariaat, archief van de kerkfabriek en vergaderingen van de parochie zijn ondergebracht in de sacristie, daar de pastorie terug aan de gemeente werd gegeven.

***Godelijk Kind Jezus, Bethanië:** deze kerk wordt van C-kerk een B-kerk. Motivatie: de kerk is gesloten voor kerkdiensten, er is enkel nog sporadisch een schoolviering. De gemeente huurt de kerk in 2024 en 2025 voor culturele activiteiten. Ook de muziekschool huurt al verschillende jaren de kerk voor muziekonderricht. Er dient uitgekeken te worden naar een herbestemming die, gezien de aard van het gebouw, zeker gevonden moet worden.

***H.Hart Donk:** nu C-kerk, we opteren voor een A-statuut. Motivatie: in het beleidsplan van de pastorale eenheid is de parochie van de Donk een basisgemeenschap: 'een parochie waar we, ook in de toekomst, willen blijven inzetten op gemeenschapsvorming, liturgie, sacramenten en diaconie.' Door de sluiting van de kerk van Zilverenhoek, het wegvallen van

de zondagsviering in Hoogboom (nu op zaterdag) trekt de kerk extra kerkgangers aan uit die gemeenschappen.

Bovendien is er elke werkdag een eucharistieviering met een behoorlijk aantal kerkgangers. De zondagsvieringen worden goed bezocht. Geregeld vinden er concerten plaats. In de kerk worden geregeld radio- en TV-vieringen door de VRT uitgezonden (gemiddeld ca. 60.000 kijkers/luisteraars).

3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie

De omzetting van de pastorale visie leidt tot het volgende overzicht:

| Wijk | Kerk | Toekomstvisie |
|-----------------|--------------------------------------|----------------------------------------------------------------------|
| Centrum | Sint-Antonius Abt | A-kerk, eredienst, valorisatie |
| Vriesdonk | Heilig Hart | A-kerk, eredienst, valorisatie |
| Maria-ter-Heide | Onze-Lieve-Vrouw Onbevlekt Ontvangen | A-kerk, eredienst, valorisatie |
| Rustoord-Kaart | Heilige Familie | C-kerk, eredienst |
| Driehoek | Sint-Jozef | B-kerk, eredienst en onderzoek naar nevenbestemming of herbestemming |
| Bethanie | Goddelijk Kind Jezus | B-kerk, onderzoek naar herbestemming |

De A-kerken blijven voorbehouden voor de eredienst. Er wordt onder de verantwoordelijkheid van de pastorale eenheid maximaal werk gemaakt van valorisatie.

Voor de B-kerken zal deze legislatuur grondig nagedacht worden over een her- of nevenbestemming.

Voor de C-kerk wordt deze legislatuur geen verandering verwacht, maar zullen we bij de volgende legislatuur bekijken wat de toekomst van dit kerkgebouw zal zijn (valorisatie, nevenbestemming of herbestemming).

Gemeentelijke visie:

Het college van burgemeester en schepenen heeft kennisgenomen van het ontwerp van Pastoraal plan en stelt vast dat er grote inspanningen zijn geleverd om de parochies van Maria-ter-Heide, Driehoek en Bethanie te fuseren tot één parochie. Rekening houdende met de kernen van de parochies en de geografische ligging wordt door de pastorale eenheid

geopteerd om in de toekomst te voorzien in 3 kerken met A-statuuat zijnde in de wijken Maria-ter-Heide, Centrum en Vriesdonk waarvan deze laatste een parochie is dat gedeeltelijk op grondgebied van Brasschaat en Antwerpen (Ekeren) gelegen is. Daarnaast wenst men, gelet op de actieve werking van de parochie in wijk Kaart, aldaar te voorzien in een kerk met C-statuuat in plaats van het huidige B-statuuat. Tenslotte wordt geopteerd om aan de kerk van wijk Bethanie een B-statuuat toe te kennen, voorheen een C-statuuat, en aan de kerk van wijk Driehoek een B-kerk, voorheen ook een C-statuuat.

Het college van burgemeester en schepenen is van mening dat er dient gestreefd te worden naar het voorzien van één gebouw voor de eredienstinstellingen per parochie en kan in die zin volgen dat er wordt geopteerd voor 3 kerken met A-statuuat maar acht het daarbij aangewezen om consequent de twee andere kerken in wijk Bethanie en wijk Driehoek, horende tot de toekomstig gefuseerde parochie, dan ook een B-statuuat toe te kennen. Voor de wijk Kaart, waar momenteel nog een actieve parochiale werking is zoals blijkt uit het ontwerp pastoraal plan, treedt het college van burgemeester en schepenen het centraal kerkbestuur bij in de visie om de kerk Heilige Familie opnieuw een C-statuuat te geven. Met deze classificatie van de statuten worden voor de parochies Marie-ter-Heide/Driehoek/Bethanie, Centrum en Vriesdonk voorzien in een A-kerk en wordt gestreefd naar een neven -of herbestemming van de B-kerken Bethanie en Driehoek. Bij de verdere bepalingen van de noodzakelijke investeringen zal het gemeentebestuur samen met het centraal kerkbestuur ook voorrang geven aan de A-kerken. Het lokaal bestuur wenst voor de kerk van Sint-Jozef (wijk Driehoek), omwille van het B-statuuat, enkel te faciliteren in de studie van de her- of nevenbestemming; er worden geen investeringstoelagen voorzien voor de uitvoering van de investeringen in een nevenbestemming.

3.2. Plan van aanpak: hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht

Sint-Jozef:

Reeds in 2006 werd, initieel op vraag van de gemeente, na overleg met de bisschop, bepaald dat de kerk Sint-Jozef ter beschikking stond voor een eventuele her- of nevenbestemming. We willen nu een studie laten uitvoeren om de mogelijkheden te onderzoeken voor mogelijke her- of nevenbestemmingen.

Goddelijk Kind Jezus:

Aangezien de kerk gesloten is voor kerkdiensten en momenteel verhuurd is aan de gemeente voor culturele activiteiten en in het verleden ook al verhuurd was aan de muziekacademie voor muziekonderricht, komt deze kerk in aanmerking voor een herbestemming. Een herbestemming in de richting van het huidige gebruik lijkt de meest voor de hand liggende optie.

Heilige Familie:

De afgelopen jaren werd eerst een studie uitgevoerd om mogelijke nevenbestemmingen te verkennen. De optie om sociale woningen in de kerk te integreren bleek de meest economische en realistische oplossing. Deze optie is, met instemming van de gemeente, volledig uitgewerkt en de openbare aanbesteding werd in de markt gezet. In juni 2023 is beslist om het project niet te laten doorgaan. Nadien is de kerk vanbinnen weer helemaal in orde gebracht.

BESLUIT

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en de gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien wijzigingen nodig zijn, worden ze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop en door de gemeenteraad. Dit principe is toe te passen bij de start van elke nieuwe legislatuur. Volgens het Eredienstendecreet dat in werking treedt vanaf 1 januari 2025 moet elk kerkenbeleidsplan de eerste zes maand van elke nieuwe legislatuur vernieuwd of herbevestigd worden.